

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/150/2019
Identifikačné číslo spisu: 1109245432
Dátum vydania rozhodnutia: 27.07.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Lubor Šebo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:1109245432.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej v spore žalobkyne Mgr. A. Z., bytom v L., Y. XX, zastúpenej JUDr. Katarínou Hegedúšovou, advokátkou so sídlom v Bratislave, Majerníkova 3/A, proti žalovanému Bytové družstvo Centrum Bratislava, so sídlom v Bratislave, Záhradnícka 25, IČO: 00 176 834, zastúpenému JUDr. Dušanom Jovankovičom, advokátom so sídlom v Bratislave, Doležalova 5, o splnenie povinnosti uzatvoriť zmluvu o bezplatnom prevode bytu, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 24C/313/2009, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 18. septembra 2018 sp. zn. 8Co/16/2018, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 18. septembra 2018 sp. zn. 8Co/16/2018 z r u š u j e a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 2. júna 2017 č. k. 24C/313/2009-694 uložil žalovanému povinnosť uzatvoriť so žalobkyňou zmluvu o bezplatnom prevode vlastníctva bytu číslo X, nachádzajúcom sa na prízemí bytového domu so súpisným číslom XXXX, vchod číslo XX, na ulici Y. v L., postavenom na pozemku s parcelným číslom XXXXX, evidovanom ako parcela registra "C", druh pozemku - zastavané plochy a nádvoria o výmere 846 m², v katastrálnom území X. H., Obec: L. - mestská časť X. H., Okres: L. A., zapísaného na liste vlastníctva číslo XXXX, vedeného Správou katastra pre Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislavu, v znení predloženom žalobkyňou, ktorá tvorí súčasť tohto rozsudku a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

1.1. Na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žalobkyňa bola ku dňu 23. júla 1992 členkou žalovaného a nájomníčkou bytu. Z tohto dôvodu jej vzniklo právo požiadať žalovaného o bezplatný prevod vlastníckeho práva k bytu. Aj keď žalobkyňa nepreukázala existenciu listu z 23. júla 1992, s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu je podľa súdu prvej inštancie viac než pravdepodobné, že žalobkyňa listom z 23. júla 1992 požiadala žalovaného o bezplatný prevod vlastníckeho práva k bytu. Túto domnienku potvrdzuje najmä skutočnosť, že žalovaný následne doručil žalobkyni návrh zmluvy o budúcej kúpnej zmluve (č. l. 8-9). Žalobkyňa po obdržaní návrhu zmluvy túto 17. augusta 1995

podpísala v dvoch vyhotoveniach a odovzdala k podpisu žalovanému. Ak by teda žalobkyňa listom z 23. júla 1992 nepožiadala žalovaného o bezplatný prevod vlastníckeho práva k bytu a ak by žalobkyňa nespĺňala podmienky na uzavretie zmluvy o bezplatnom prevode vlastníckeho práva k bytu, žalovaný by nemal dôvod doručovať žalobkyni návrh zmluvy o budúcej zmluve o prevode vlastníctva družstevného bytu vo vlastníctve žalovaného. Aj keď bytový spis žalobkyne neobsahuje žiadosť o uzavretie zmluvy, s poukazom na obsah bytového spisu p. H. je viac než pravdepodobné, že žalobkyňa riadne a včas podala žiadosť o uzavretie zmluvy, táto však z neznámych dôvodov netvorí obsah bytového spisu žalobkyne. Ak by žalobkyňa nepodala žiadosť o uzavretie zmluvy, žalovaný by nemal dôvod podpisovať zmluvu o uzavretí budúcej zmluvy, preto sa možno domnievať, že k podpisu zmluvy o uzavretí budúcej zmluvy na strane žalovaného v zastúpení p. L. v roku 1995 nedošlo nie z dôvodu, že by žalobkyňa nepodala žiadosť riadne a včas, ale z dôvodu, že žalovaný evidoval voči žalobkyni nedoplatok v sume, ktorá je uvedená ako poznámka na návrhu zmluvy o uzavretí budúcej zmluvy.

1.2. Súd prvej inštancie mal za to, že ak žalovaný podmieňoval podpis zmluvy uhradením nedoplatkov, konal nad rámec ust. § 24 zák. č. 42/1992 Zb., v zmysle ktorého vzniklo žalobkyni ako členke družstva právo na uzavretie zmluvy o prevode vlastníctva k družstevnému bytu. Žalobkyňa ako nájomca družstevného bytu a členka mala právo požiadať žalovaného o bezplatný prevod vlastníckeho práva k bytu s tým, že posudzovanie takejto žiadosti zo strany žalovaného bolo limitované najmä ust. § 24 a § 35 zák. č. 42/1992 Zb. Vzhľadom na to, že ku dňu 23. júla 1992 bola žalobkyňa riadnym nájomcom bytu a členkou žalovaného, prípadný dlh žalobkyne na nájomnom nemal za následok zánik práva žalobkyne na bezplatný prevod vlastníckeho práva k bytu. Prípadné vylúčenie žalobkyne z družstva v roku 1996 nemalo za následok zánik práva žalobkyne na bezplatný prevod vlastníckeho práva k bytu zo strany žalovaného.

1.3. Pokiaľ ide o otázku zániku práva žalobkyne na uzavretie zmluvy (posledná veta § 24 zák. č. 42/1992 Zb.) a námietku premlčania žalovaného pokiaľ ide o zánik práva na bezplatný prevod vlastníckeho práva, súd prvej inštancie sa v plnom rozsahu stotožnil s právnym názorom Ústavného súdu Slovenskej republiky, uvedenom v náleze sp. zn. IV. ÚS 105/2013 zo 7. mája 2013 (č. l. 601-618), ktorý odmietol možnosť akceptácie záveru o premlčaní práva na prevod vlastníctva bytu podľa príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka. Novelou zák. č. 182/1993 Z. z. č. 173/1999 Z. z., účinnou od 16. júla 1999, bolo povinnosťou žalovaného, aby so žalobkyňou uzatvoril zmluvu o prevode vlastníctva k bytu a to do 16. júla 2001. Po márnom uplynutí dvojiročnej kontraktualnej lehoty bolo právom žalobkyne, aby sa so žalobou obrátila na vecne a miestne príslušný súd. Ústavný súd Slovenskej republiky v nadväznosti na právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uvedený v rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/37/2010 uviedol, že právo na prevod vlastníctva k bytu sa nepremlčuje podľa príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka. Z tohto dôvodu súd prvej inštancie v tomto konaní na rozdiel od právneho názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, uvedený v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/441/2013, dospel k záveru, že nárok žalobkyne sa nepremlčuje podľa ust. § 101 Občianskeho zákonníka, a ak žalobkyňa podala žalobu na súd 26. novembra 2009, nemohlo dôjsť k premlčaniu jej práva na bezplatný prevod vlastníckeho práva k bytu, nakoľko takáto možnosť žalobkyne nebola obmedzená žiadnou lehotou.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom z 18. septembra 2018 sp. zn. 8Co/16/2018 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny a žalobkyni priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. Nedôvodná je podľa neho argumentácia žalovaného v odvolaní, že súd prvej inštancie postupoval nesprávne, keď nevykonal dokazovanie ním navrhovaných svedkov a nedostatočne preto ustálil skutkový stav veci významný pre rozhodnutie. Uviedol, že je nepochybné, že skutkový stav veci ohľadne všetkých okolností relevantných pre zodpovedanie otázky, či žalobkyňa (riadne) požiadala listom z 23. júla 1992 o bezodplatný prevod predmetného bytu do jej vlastníctva; čo je jednou z podmienok vzniku povinnosti žalovaného ako bytového družstva previesť na žalobkyňu ako nájomcu a členku družstva ňou užívaný byt; bol náležite ustálený na základe ostatných vykonaných dôkazov, ktoré, po ich správnom vyhodnotení prvoinštančným súdom jednotlivo a v ich vzájomnej súvislosti, a to aj z hľadiska ich hodnovernosti, odôvodňujú skutkový záver súdu prvej inštancie, že žalobkyňa listom z 23. júla 1992 žalovaného skutočne o prevod bytu do vlastníctva v zmysle ust. § 24 zákona č. 42/1992 Zb. požiadala, resp. vyzvala. Výpočutie navrhovaných svedkov bolo v danej veci nadbytočné, nakoľko ostatnými dôkazmi

boli rozhodujúce skutočnosti preukázané. Pokiaľ mali byť svedkovia vypočutí k otázke spôsobu zasielania zmlúv o budúcej zmluve o prevode vlastníctva bytu jednotlivým nájomcom, zodpovedanie tejto všeobecnej otázky by podľa odvolacieho súdu za stavu, keď táto už bola objasnená výsluchom svedkyne B. Y., v spojení s listinnými dôkazmi nachádzajúcimi sa v bytových spisoch p. Y., p. Y. a p. H., ako aj obsahom návrhu zmluvy o budúcej kúpnej zmluve, ktorú žalovaný žalobkyňi zaslal, nemohlo relevantne prispieť k zisteniu takých skutočností, ktoré by mali zásadný význam pre rozhodnutie v danom spore. Navyiac však v tejto súvislosti odvolací súd dodáva, že v dôsledku znehodnotenia, zničenia, či straty príslušnej dokumentácie, tvrdenej žalovaným, by nebolo možné pravdivosť výpovedí daných svedkov; namietanú zo strany žalobkyne; náležite verifikovať objektívnymi listinnými dôkazmi, a preto je na mieste; v zhode so súdom prvej inštancie; vychádzať z toho, že tieto svedecké výpovede nemohli mať zásadný význam pre rozhodnutie v spore. Na základe uvedeného sa odvolací súd stotožnil so skutkovými závermi súdu prvej inštancie, ku ktorým tento dospel na základe vykonaných dôkazov, ako aj so zreteľom na skutočnosti, ktoré neboli medzi stranami sporné.

2.1. Súd prvej inštancie na základe správne ustáleného skutkového stavu veci spor podľa odvolacieho súdu správne posúdil aj po právnej stránke, a to pokiaľ ide o posúdenie splnenia všetkých zákonom stanovených predpokladov vzniku povinnosti žalovaného previesť na žalobkyňu bezodplatne vlastníctvo predmetného bytu, avšak i pokiaľ ide o opodstatnenosť žalovaným vznesenej námietky premlčania uplatneného práva na prevod bytu do vlastníctva. Odvolací súd zdôraznil, že splnenie predpokladov vyplývajúcich z ust. § 24 zák. č. 42/1992 Zb. je nevyhnutné zásadne posudzovať z hľadiska ich existencie v čase, kedy ho žalobkyňa vyzvala na prevod vlastníctva bytu a nie v čase vyhlásenia rozsudku. Súd prvej inštancie správne posúdil ako nedôvodnú i námietku premlčania vznesenú žalovaným. Odvolací súd sa v tomto smere stotožnil s argumentáciou súdu prvej inštancie; vychádzajúcou z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 6Cdo/37/2010, v spojení s nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 105/2013; že právo na prevod bytu do vlastníctva, na ktoré sa vzťahujú ustanovenia § 29 a § 29a Zákona o vlastníctve bytov, nie je časovo obmedzené, sa nepremlčuje podľa ustanovení Občianskeho zákonníka. Neopodstatnená je v tejto súvislosti námietka žalovaného, že závery vyplývajúce z citovaného nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky nemožno v danej veci aplikovať. Žalobkyňa totiž o prevod bytu požiadala podľa zák. č. 42/1992 Zb., žalovaný doposiaľ svoju povinnosť previesť byt na žalobkyňu nesplnil, a preto pri posúdení otázky premlčania práv žalobkyne uplatnených podanou žalobou treba aplikovať i ust. § 29 a § 29b ods. 3 zák. č. 182/1993 Z.z., a je nevyhnutné vychádzať z toho, že právo žalobkyne domáhať sa splnenia povinnosti žalovaného previesť na ňu vlastníctvo bytu prostredníctvom žaloby na všeobecnom súde, sa v zmysle citovaného ustanovenia stalo právom časovo neobmedzeným, ako to konštatoval i Ústavný súd Slovenskej republiky v citovanom náleze IV. ÚS 105/2013.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný, prípustnosť ktorého odôvodnil poukazom na § 420 písm. f/ CSP, nakoľko v konaní bolo nesprávnym procesným postupom znemožnené žalovanému uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Poukazuje na to, že žalobkyňa v konaní nepredložila žiadny dôkaz o tom, že samotná žiadosť z 23. júla 1992 o bezodplatný prevod bytu do jej vlastníctva existuje a ani to, že by ju doručila žalovanému. Žalovaný pokladá za nelogické, že by žalobkyňa bola od roku 1992, kedy mala požiadať o prevod bytu do vlastníctva až do podania žaloby 26. novembra 2009 pasívna a vo veci nepodala žiadnu písomnú urgenciu, na ktorú by jej žalovaný odpovedal. Zároveň sa žiadosťou o prevod bytu žalobkyne nezaoberal žiadny orgán žalovaného. Žalovaný poukazuje na to, že na pojednávaní konanom 9. mája 2017 žiadal vykonať dôkaz vypočutím svedka Ing. C. L., ktorého meno je uvedené v záhlaví zmluvy o budúcej zmluve, za účelom preukázania okolností a skutkového stavu pri zasielaní zmlúv. Rovnako žiadalo vypočuť dvoch členov predstavenstva v rozhodnom období, a to p. G. Y. a p. H. B.. Žalovaný chcel tieto dôkazy vykonať za účelom osvetlenia celkového postupu, na základe ktorého družstvo v minulosti zasielalo zmluvy o budúcich zmluvách na prevod bytu a akým spôsobom ju doručovalo, resp. či sa niekedy družstvo zaoberalo žiadosťou p. Z. o prevod bytu, resp. či o tom rozhodovalo predstavenstvo. Súd prvej inštancie však tieto kľúčové dôkazy odmietol vykonať a odvolací súd vo veci nevytýčil pojednávanie a neumožnil vykonať dovolateľovi predmetné kľúčové dôkazy, čo považuje žalovaný v situácii, kedy žalobkyňa dôkazné bremeno (žiadosť o prevod bytu do vlastníctva) jednoznačne neuniesla a konajúci súd dospel ku skutkovému stavu uvedenému v rozsudku (s

prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu je viac než pravdepodobné, že žalobkyňa listom z 23. júla 1992 požiadala žalovaného o bezodplatný prevod vlastníckeho práva k bytu) iba nepriamo, na základe dohadov, za konanie v rozpore s CSP, upierajúce žalovanému právo v konaní vykonať dôkazy zásadným spôsobom preukazujúce skutkový stav vo veci, čím došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a na rovnosť zbraní v zmysle konštantnej judikatúry súdov Slovenskej republiky, Ústavného súdu Slovenskej republiky ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva. Žalovaný na základe uvedeného žiada zrušiť rozsudok odvolacieho súdu ako aj prvoinštančného a žiada odložiť vykonateľnosť súdu prvej inštancie v zmysle § 444 ods. 1 CSP.

4. Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu žiadala dovolanie ako nedôvodné odmietnuť.

5. Podľa § 444 ods. 1 CSP dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) nezistil splnenie podmienok pre odloženie vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP, a preto v súlade s doposiaľ ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

7. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie, podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie treba zrušiť.

8. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritorným rozhodnutím predstavujúcim *res iudicata*), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

10. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

11. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

12. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou

dovolatela vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolať vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

13. Žalovaný prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP.

14. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolať dôvod sa vymedzí tak, že dovolať uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

15. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Na týchto záveroch zotrúva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu (1Cdo/54/2018, 2Cdo/33/2017, 3Cdo/33/2017, 4Cdo/54/2018, 5Cdo/104/2017, 7Cdo/29/2018, 8Cdo/140/2017).

16. Podľa konštantnej judikatúry najvyššieho súdu nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP paušálne tvrdenie o nedostatočne zistenom skutkovom stave, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti. Na druhej strane Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach vyslovil názor, že nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (III. ÚS 332/09). Zásadám spravodlivého procesu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd totiž zodpovedá požiadavka, aby súdmi urobené skutkové zistenia a prijaté právne závery boli riadne (dostatočne) a zrozumiteľne (logicky) odôvodnené. V práve na spravodlivý proces je obsiahnutá aj ďalšia ústavná zásada (čl. 47 ods. 3 Ústavy SR a čl. 6 CSP), a to „rovnosť zbraní“ v civilnom konaní, ktorá všeobecne zahŕňa tiež rovnosť bremien, ktoré sú na strany sporu kladené a ktoré nesmú byť neprimerané (IV. ÚS 468/2018).

17. V súlade s vyššie uvedenou judikatúrou ústavného súdu najvyšší súd rozhodol vo viacerých veciach napr. sp. zn. 4Cdo/100/2018, 5Cdo/202/2018, 5Cdo/138/2018, 5Cdo/122/2019. V týchto rozhodnutiach vyslovil, že procesnému právu strany sporu navrhovať dôkazy zodpovedá povinnosť súdu nielen o vznesených návrhoch (a dôkazoch) rozhodnúť, ale tiež, pokiaľ im nevyhoví, vo svojom rozhodnutí odôvodniť, prečo, z akých dôvodov tak neurobil. Nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu možno odôvodniť len tromi dôvodmi. Prvým je argument, podľa ktorého tvrdená skutočnosť, ku overeniu alebo vyvráteniu ktorej je navrhnutý dôkaz, je bez relevantnej súvislosti s predmetom konania; ďalším je argument, podľa ktorého dôkaz neoverí/nevyvráti tvrdenú skutočnosť, čiže vo väzbe na toto tvrdenie nedisponuje vypovedacou potenciou. Tretím je nadbytočnosť dôkazu, t. j. argument, podľa ktorého určité tvrdenie, ku ktorému overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný, už bolo doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené alebo vyvrátené. Ak tieto dôvody zistené neboli, súd postupuje v rozpore s čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, garantujúcimi strane sporu právo na spravodlivý proces, čiže táto dôkazná vada (tzv. opomenuté dôkazy) takmer vždy založí nielen nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia pre nedostatok dôvodov, ale súčasne tiež jeho protiústavnosť.

18. Žalovaný videl zásah do jeho práva na spravodlivý proces v postupe súdov nižších inšancií, ktoré nenariadili žalovaným navrhovaný výsluch svedkov za účelom preukázania skutočnosti, či o prevode

bytu do vlastníctva žalobkyňa požiadala žalovaného listom z 23. júla 1992, ktorých vykonanie by boli spôsobilé dostatočne objasniť skutkový stav vecí.

19. Z dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu vyplýva záver, že žalobkyňa nepreukázala existenciu listu z 23. júla 1992, avšak súd prvej inštancie dospel k záveru, že s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu je viac než pravdepodobné, že žalobkyňa listom z 23. júla 1992 požiadala žalovaného o bezplatný prevod vlastníckeho práva k bytu. S týmto záverom sa stotožnil aj odvolací súd.

20. Pokiaľ sudy v základnom konaní uzavreli, že žalobkyňa nepreukázala existenciu listu z 23. júla 1992 a napriek tomu z nepriamych dôkazov dospeli k záveru, že žalobkyňa listom z 23. júla 1992 požiadala žalovaného o bezplatný prevod vlastníckeho práva k bytu, de facto posudzovali splnenie podmienok unesenia dôkazného bremena žalobkyne jednostranne. Na preukázanie tvrdenia o existencii listu z 23. júla 1992 žalovaný navrhoval vykonanie výsluchu svedkov. Pokiaľ sudy nižších inštancií nenariadili žalovaným navrhované výsluchy svedkov, ktoré mali preukázať existenciu predmetného listu, zasiahli tým do práva žalovaného na spravodlivý proces, pretože v dôsledku nevykonania tohto opomenutého dôkazu nedostatočne zistili skutkový stav sporu, ktorý následne nesprávne právne posúdili.

21. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu, a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

22. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

23. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.